

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом квітня 2022 року

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	68	04.04.2022	<ul style="list-style-type: none"> Фізичним особам дозволено у межах щомісячного ліміту 400 тис. грн переказувати іноземну валюту для купівлі окремих товарів за кордоном (до таких товарів входять речі, необхідні для екіпіровки військових та надання медичної допомоги) Скорочено граничні строки розрахунків за експортно-імпортними операціями з 365 до 90 календарних днів Повернуто стандартні вимоги до банків щодо проведення ними належного аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції їх клієнтів. При цьому спрощений підхід дозволяється застосовувати лише для окремих операцій (для операцій на суму до 400 тис.грн, для операцій, спрямованих на забезпечення національної безпеки та оборони, для операцій резидентів із виконання зобов'язань, які забезпечені державною гарантією, операції МФО та деяких інших) розширено перелік виключень із загальної заборони на здійснення видаткових операцій за рахунками юридичних осіб в Україні, кінцевими бенефіціарними власниками яких є резиденти РФ або РБ, для забезпечення можливості цих юридичних осіб проводити виплату заробітної плати власним співробітникам, сплачувати податки та інші обов'язкові платежі державі, а також здійснювати деякі інші операції з метою дотримання умов виконання міжнародних договорів надано можливість здійснювати переказ іноземної валюти для виплати пенсій громадянам України, які виїхали на постійне місце проживання за кордон, крім заборон, установлених постановою №18 (зі змінами), а саме щодо переказів в Росію та Білорусь дозволено реалізацію залишків пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції у філіях і відділеннях банків, якщо немає загрози життю та здоров'ю працівників і клієнтів. 	Вдосконалення регулювання валютних операцій у воєнний час

<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 23 березня 2022 року № 60</p>	<p>69</p>	<p>08.04.2022</p>	<p>НБУ визначив порядок дій банків у разі зарахування готівкових коштів на рахунки фізосіб на суму понад 400 тис. грн і ненадання документів про джерела походження на запит банку. Відповідний порядок застосовуватимуть протягом дії воєнного стану в Україні.</p> <p>У випадку ненадання документів видаткові операції з рахунку будуть обмежені, коштами на рахунку можна буде здійснювати лише фінансові операції на підтримку Збройних Сил України, із зарахування коштів на рахунки ЗСУ та спеціальний рахунок, відкритий Національним банком, на благодійну допомогу на рахунок Міністерства соціальної політики України, відкритий Національним банком, а також на придбання облігацій внутрішньої державної позики "Військові облігації".</p>	<p>Визначення особливостей виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу протягом дії воєнного стану в Україні</p>
<p>Про внесення змін до окремих тарифів на послуги (операції), що надаються (здійснюються) Національним банком України</p>	<p>70</p>	<p>08.04.2022</p>	<p>НБУ зробив безоплатною послугу « Оброблення електронних розрахункових документів та електронних розрахункових повідомлень банку в системі електронних платежів НБУ за операціями з виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам»</p>	<p>Забезпечення безперебійного доступу до інформаційного обміну засобами системи електронної пошти НБУ в умовах воєнного стану</p>
<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18</p>	<p>71</p>	<p>14.04.2022</p>	<p>Цими змінами НБУ дозволив банкам продавати готівкову іноземну валюту населенню</p> <p>Водночас для запобігання тиску на валютний ринок НБУ передбачив, що уповноважена установа може здійснювати продаж готівкової валюти клієнтам у межах різниці між загальними обсягами купленої нею готівкової іноземної валюти та проданої. Така різниця розраховуватиметься, починаючи з 13 квітня 2022 року.</p> <p>Додатково НБУ визначив особливості встановлення курсів готівкових валют для операцій уповноважених установ із клієнтами, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> • курс продажу готівкової валюти уповноваженими установами може відхилятися не більше ніж на 10% від офіційного курсу НБУ на день здійснення операції; • курс купівлі готівкової валюти уповноваженими установами не має бути нижчим за офіційний курс НБУ на день здійснення операції. <p>При цьому продаж безготівкової валюти банками клієнтам—фізичним особам і надалі заборонений, крім виключень, визначених постановою №18 від 24 лютого 2022 року.</p> <p>Крім того, з метою недопущення неконтрольованого виведення капіталу за кордон Національний банк заборонив банкам достроково погашати кредити, отримані ними від нерезидентів.</p>	<p>Зменшення можливостей для функціонування ринку нелегальних валютообмінних операцій</p>

Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 14 травня 2019 року № 67	72	14.04.2022	Перелік операцій, на які не поширюються граничні терміни розрахунків було доповнено рядом пунктів, пов'язаних з імпортом товарів військового та оборонного призначення.	Доповнення переліку операцій з експорту та імпорту товарів, на які не поширюються встановлені Національним банком України граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.
Про особливості скасування акредитації представництв іноземних банків в Україні в умовах воєнного стану	73	15.04.2022	Згідно цього документу, НБУ під час дії воєнного стану в Україні має право скасувати акредитацію представництва іноземного банку, зареєстрованого на території держави, що здійснює збройну агресію проти України в значенні, наведеному в статті 1 Закону України "Про оборону України" , податкового резидента держави-агресора.	Забезпечення безпеки та фінансової стабільності банківської системи в умовах воєнного стану
Про затвердження Інструкції про порядок відкриття та закриття Національним банком України рахунків клієнтам	74	15.04.2022	Ця Інструкція регулює порядок відкриття та закриття Національним банком рахунків клієнтам, зазначеним у статті 42 ЗУ «Про Національний банк України»	Визначення порядку відкриття та закриття НБУ рахунків клієнтам
Про внесення зміни до Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі	75	15.04.2022	Абзац перший пункту 74 розділу XII Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 22 липня 2014 року № 435, викладено в наступній редакції: "74. Касові працівники в разі настання будь-якої загрози схоронності цінностей за письмовим розпорядженням, яке підписує директор Операційного департаменту або керівник підрозділу грошового обігу в регіоні України, або керівник управління нумізматичної продукції та касових операцій Департаменту грошового обігу, на всіх робочих місцях пакують готівку та інші цінності, які отримали під свою відповідальність, а також наявні касові документи про здійснені операції в мішки, візки, касети, які опломбовуються з оформленням ярликів до них із зазначенням умовної оцінки 1 (одна) гривня. Матеріальна відповідальність за вміст зазначених мішків, візків, касет покладається на касових працівників, які здійснювали їх пакування та опломбування."	Забезпечення надійності та стабільності функціонування банківської системи в умовах воєнного стану
Рішення Ради НБУ «Про основні засади грошово-кредитної політики на період воєнного стану»	4-рд	15.04.2022	Основні засади діятимуть тимчасово під час правового режиму воєнного стану, а за потреби також деякий час після його завершення до нормалізації функціонування економіки та фінансової системи. На цей період Призупиняється дія Основних засад грошово-кредитної політики на 2022 рік та середньострокову перспективу, схвалених рішенням Ради Національного банку України від 13 вересня 2021 року N 31-рд.	Регулювання грошово-кредитної політики в умовах воєнного часу

<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 22</p>	<p>76</p>	<p>19.04.2022</p>	<p>НБУ уніс зміни до порядку надання кредитів рефінансування для підтримки ліквідності банків з огляду на зростання ліквідності банківської системи від початку війни, стабілізацію ситуації на фінансовому ринку, а також дострокове повернення банками кредитів рефінансування.</p> <p>З метою розширення можливостей банків з отримання кредитів рефінансування під заставу ОВДП, НБУ пом'якшив підходи до оцінки вартості таких цінних паперів. Так, із 4 травня 2022 року заставна вартість ОВДП, номінованих у національній та іноземній валютах, розраховуватиметься без понижуючого коригуючого коефіцієнта. Проте вона не перевищуватиме номінальну вартість цінного папера (індексовану вартість для облігацій внутрішньої державної позики з індексованою вартістю).</p> <p>Водночас регулятор уточнив умови отримання бланкового рефінансування. Доступ до нього, починаючи з 4 травня 2022 року, зберігатиметься лише для банків, які вичерпали можливості отримання забезпеченого рефінансування, та мають відплив коштів фізичних осіб із 23 лютого 2022 року у розмірі 5% і більше.</p>	<p>Нормалізація процесу застосування Національним банком монетарних інструментів під час управління грошово-кредитним ринком шляхом регулювання ліквідності банківської системи</p>
<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39</p>	<p>77</p>	<p>20.04.2022</p>	<p>На час воєнного стану припинено доступ користувачів до інформації з низки реєстрів та переліків: Державного реєстру фінансових установ, реєстру колекторських компаній, Державного реєстру страхових та перестрахових брокерів, переліку небанківських фінансових груп тощо.</p> <p>Також припинено (для надавачів фінансових послуг – обмежено) доступ до Комплексної інформаційної системи НБУ. Протягом дії воєнного стану доступ до КІС НБУ надавачам фінансових послуг надається виключно за умови наявності авторизації в КІС НБУ.</p> <p>Не здійснюється розміщення на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку та припинено доступ до розміщеної інформації про структуру власності надавачів фінансових послуг та колекторських компаній.</p> <p>Фізичні та юридичні особи отримують від НБУ інформацію за запитами в порядку, визначеному в пунктах 20-7 – 20-9 постанови від 6 березня 2022 р. № 39.</p> <p>Небанківські фінансові установи, юридичні особи, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, колекторські компанії протягом дії воєнного стану в Україні не розміщують відомості про свою структуру власності на власних веб-сайтах.</p>	<p>Забезпечення безпеки та фінансової стабільності фінансової системи і запобігання кризовим явищам у період запровадження воєнного стану</p>

<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18</p>	<p>78</p>	<p>20.04.2022</p>	<p>Фізичні особи матимуть змогу купувати активи, які безпосередньо конвертуються (обмінюються) на грошові кошти та належать до операцій «quasi cash» (поповнення електронних гаманців, брокерських або форекс-рахунків, оплата дорожніх чеків, купівля віртуальних активів тощо), використовуючи лише власну іноземну валюту, у межах ліміту 100 тис. грн на місяць (в еквіваленті). Відповідний ліміт також поширюється на транскордонні P2P-перекази.</p> <p>Зазначені вище безготівкові операції дозволено здійснювати з використанням платіжних карток, емітованих до рахунків, що відкриті в іноземній валюті. Водночас із метою підтримки вимушених переселенців з України регулятор визначив, що фізичні особи також мають змогу в межах окремого ліміту у 100 тис. грн на місяць здійснювати транскордонні P2P-перекази з рахунків, відкритих у банках у національній валюті. Однак, здійснення операцій «quasi cash» із відповідних рахунків тимчасово заборонено.</p> <p>Використання платіжних карток за кордоном та в Україні для розрахунків із метою оплати вартості товарів, робіт та послуг, які можуть здійснюватися без обмежень.</p>	<p>Запобігання непродуктивному відтоку капіталу з країни в умовах воєнного стану</p>
<p>Про затвердження Змін до Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України</p>	<p>79</p>	<p>21.04.2022</p>	<p>Було врегульовано, зокрема :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ можливості відкриття в системі депозитарного обліку депозитарію НБУ агрегованих рахунків для обліку цінних паперів, права на які належать нерезидентам. Це зроблено з метою спрощення автоматизації процесів відкриття рахунків у цінних паперах та обслуговування операцій нерезидентів із ОВДП; ▪ порядок обліку прав на цінні папери, що належать інвестиційним фірмам та їх клієнтам; ▪ умови припинення ведення обліку та обслуговування обігу облігацій місцевих позик у системі депозитарного обліку депозитарію НБУ. <p>Крім того, депозитарій НБУ додав можливість обслуговування кількох однотипних агрегованих рахунків у цінних паперах однієї депозитарної установи. Це дасть змогу оптимізувати процеси купівлі-продажу ОВДП інвестиційними фірмами та їх клієнтами, а також сприятиме залученню FinTech компаній на цей ринок.</p>	<p>Спрощення доступу нерезидентів до ОВДП</p>

<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>80</p>	<p>22.04.2022</p>	<p>НБУ розширив перелік тимчасових пом'якшень у застосуванні банками/банківськими групами вимог своїх нормативно-правових актів Зокрема, встановлено особливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ включення під час розрахунку нормативів достатності капіталу мінімального розміру операційного ризику; ▪ застосування спрощеного підходу під час визначення розміру кредитного ризику; ▪ оновлення та подання до НБУ планів відновлення діяльності банку/банківської групи; ▪ актуалізації внутрішньобанківських/внутрішньогрупових документів; ▪ контролю Національним банком за виконанням банками програм капіталізації/реструктуризації за результатами оцінки стійкості, проведеної у 2021 році. <p>Водночас з метою посилення кредитної підтримки стратегічно важливих галузей економіки пом'якшено обмеження щодо здійснення банками активних операцій з пов'язаними з банком особами в частині надання гарантій/акредитивів.</p>	<p>Підтримка стабільної діяльності БСУ</p>
<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18</p>	<p>81</p>	<p>22.04.2022</p>	<p>НБУ розширив перелік виключень із заборони на транскордонні перекази для учасників страхового ринку.</p> <p>Так, з 22 квітня 2022 року учасникам страхового ринку дозволено купувати іноземну валюту з метою перерахування коштів у валюті за такими видами страхування:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ медичне страхування за кордоном (операції зі здійснення страхової виплати за договорами страхування осіб, що виїжджають за кордон, на рахунки асистуючих компаній- нерезидентів); • "Зелена картка" (операції Моторного (транспортного) страхового бюро України з оплати страхових платежів за договорами перестрахування та страхових виплат постраждалим чи вимог до компенсації таких виплат за договорами міжнародного страхування "Зелена картка"). 	<p>Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану</p>

<p>Про затвердження переліків іноземних валют та банківських металів</p>	<p>№ 260-но</p>	<p>26.04.2022</p>	<p>Затверджено перелік іноземних валют, до яких НБУ встановлює курс гривні щоденно та один раз на місяць НБУ 28.04. 2022 оновив переліки валют, до яких встановлюється офіційний курс гривні. Зокрема:</p> <p>домініканський песо та новий тайванський долар включено до переліку іноземних валют, до яких визначається офіційний курс гривні один раз на місяць;</p> <ul style="list-style-type: none"> • періодичність встановлення офіційного курсу гривні до азербайджанського маната змінено зі щомісячної на щоденну, а саудівського ріяла – зі щоденної на щомісячну. <p>Оновлення переліків зумовлене зміною обсягів товарообігу між Україною та відповідними країнами.</p> <p>Інших змін у переліках валют та банківських металів, до яких встановлюється офіційний курс гривні, не відбулося.</p>	<p>Регулювання курсоутворення</p>
<p>Про внесення змін до Положення про підтримку ліквідності Національним банком України Фонду гарантування вкладів фізичних осіб</p>	<p>82</p>	<p>26.04.2022</p>	<p>Термін кредитування Національним банком Фонду гарантування вкладів було змінено з 3 років на 1 рік. Також уточнено форму укладення договору купівлі/продажу державних облігацій України. НБУ має право укладати з Фондом договір про купівлю/продаж державних облігацій України шляхом обміну каналами електронного зв'язку повідомленнями/листами в електронній формі, підписаними кваліфікованими електронними підписами уповноважених осіб Національного банку та Фонду."</p>	<p>Підвищення ефективності підтримки ліквідності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб</p>
<p>Про визначення особливостей установлення офіційного курсу гривні до деяких іноземних валют</p>	<p>202-рш</p>	<p>27.04.2022</p>	<p>У зв'язку зі зміною періодичності встановлення офіційного курсу гривні до азербайджанського маната та до саудівського ріяла Національний банк визначив такі особливості встановлення курсу до відповідних іноземних валют:</p> <ul style="list-style-type: none"> • офіційний курс гривні до азербайджанського маната, установлений Національним банком 31 березня 2022 року, діятиме до 28 квітня 2022 року (включно); • офіційний курс гривні до саудівського ріяла, установлений Національним банком 27 квітня 2022 року, діятиме з 28 квітня до 30 квітня 2022 року (включно). 	<p>Регулювання курсоутворення</p>

Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України"	83	28.04.2022	<p>Було затверджено зміни до:</p> <p>1) Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України, затвердженої постановою Правління НБУ від 20 жовтня 2004 року № 495</p> <p>2) Правил бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України, затверджених постановою Правління НБУ від 08 квітня 2005 року № 123.</p>	Вдосконалення порядку бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами
Про внесення змін до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду	84	28.04.2022	<p>Було оновлено додаток до Правил, що включає перелік, періодичність і строки подання до НБУ файлів із показниками статистичної звітності</p>	Забезпечення виконання НБУ регулятивних та наглядових функцій в умовах особливого періоду
Про внесення зміни до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану	85	29.04.2022	<p>Правила роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, затверджені постановою Правління НБУ від 25.02.2022 року № 23, було доповнено новим пунктом такого змісту:</p> <p>"7. Банки протягом періоду дії воєнного стану та 30 календарних днів після його припинення чи скасування мають право приймати рішення про зміну місцезнаходження відокремлених підрозділів без урахування вимог пункту 441 глави 54 розділу VIII Положення про ліцензування банків, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 22 грудня 2018 року № 149 (зі змінами)."</p>	Мінімізація негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності банківської системи
Про внесення змін до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу	86	29.04.2022	<p>Розширено перелік підстав для застосування штрафу в розмірі до 1 % від статутного капіталу банку.</p> <p>Відтепер такий штраф може бути застосований за порушення банком вимог нормативно-правових актів Національного банку, що визначають особливості функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану чи особливого періоду.</p>	Врегулювання окремих питань застосування НБУ заходів впливу до банків за порушення нормативно-правових актів що визначають особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану чи особливого періоду
Про внесення змін до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями	87	29.04.2022	<p>НБУ доповнив перелік прийнятного забезпечення, визначений Положенням № 351, гарантіями та договорами страхування ПрАТ "Експортно-кредитне агентство"</p>	Сприяння збільшенню обсягів кредитної підтримки банками експортно-орієнтованих галузей економіки України.

<p>Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18</p>	<p>88</p>	<p>29.04.2022</p>	<p>З 4 травня 2022 року скорочуються ліміти відкритої довгої та короткої валютної позиції банків із 15% до 5% від їхнього регулятивного капіталу.</p> <p>Крім того, з 30 квітня 2022 року:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ банки призупиняють видачу нових ощадних сертифікатів, номінованих у валюті (обмеження не стосується залучення банками депозитів у іноземній валюті); ▪ банкам тимчасово забороняється укладати низку деривативних контрактів грошового ринку (крім свопів), а саме: <ul style="list-style-type: none"> ▪ контрактів, на підставі яких виникають обов'язки у сторін цього контракту щодо купівлі, продажу іноземної валюти або банківських металів за гривню; ▪ контрактів, базовим показником яких є курс іноземної валюти до гривні, валютний індекс (курси кількох валют) виражений в гривні або ціна на банківські метали в гривні; <p>Також із 30 квітня Національний банк уточнив порядок визначення банками-емітентами курсу гривні до іноземних валют під час здійснення операцій із використанням електронних платіжних засобів. Зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ курс гривні до іноземної валюти не має перевищувати більш ніж на 10% офіційний курс Національного банку (який діє в день відображення банком операції) у разі списання з рахунку клієнта коштів у гривні, якщо міжбанківський переказ за такою операцією клієнта здійснюється в іноземній валюті; ▪ курс гривні до іноземної валюти має дорівнювати або бути вищим за офіційний курс Національного банку (який діє в день відображення банком операції): <ul style="list-style-type: none"> ▪ у разі списання з рахунку клієнта коштів у іноземній валюті, якщо міжбанківський переказ за такою операцією клієнта здійснюється в гривні; ▪ у разі зарахування на рахунок клієнта коштів у національній валюті, якщо міжбанківський переказ за такою операцією здійснюється в іноземній валюті. 	<p>Підтримання стабільності валютного ринку, зниження тиску на міжнародні резерви України та запобігання непродуктивному впливу капіталу.</p>
<p>Про дію пунктів 1, 2 рішення Правління Національного банку України від 29 березня 2018 року № 184-рш</p>	<p>№ 208-рш</p>	<p>30.04.2022</p>	<p>Дія пунктів 1, 2 рішення Правління Національного банку України від 29 березня 2018 року № 184-рш "Про встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку" (зі змінами) уважається зупиненою з дня набрання чинності цим рішенням до прийняття окремого рішення Правління Національного банку України.</p>	<p>Забезпечення стабільності функціонування банківської системи України</p>